

Moćno biološko oružje koje izaziva običnu prehladu: iracionalna uverenja u pandemiji i njihove posledice

Marija Petrović

Laboratorija za istraživanje individualnih razlika

Odeljenje za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu

Pandemija koronavirusa je sa sobom donela i mnoštvo netačnih i namerno zavaravajućih informacija o virusu kojima su ljudi konstantno izloženi više od godinu i po dana. Dostupnost ovih informacija kao i njihov preplavaljujući karakter stvaraju plodno tle za razvoj različitih iracionalnih uverenja, koja mogu imati ozbiljne posledice po javno zdravlje.

Kako se pandemija razvijala, tako su ljudi pokušavali da osmisle i razumeju događaje oko sebe, kao i da pokušaju da se na različite načine zaštite od bolesti koja se širi. Sa jedne strane, zaverenički narativi su se nametnuli kao privlačna alternativna objašnjenja pandemije, a sa druge strane, razvila su se uverenja da se koronavirus može pobediti prirodnim lekovima i zdravom ishranom. Oba tipa uverenja su za nas od značaja, s obzirom na to da mogu oblikovati naše stavove prema zvaničnim preporukama za zaštitu od virusa, kao što su nošenje maski ili vakcinacija.

Tribinu ćemo početi sa prikazom rezultata istraživanja o verovanju u kontradiktorne teorije zavere. U tom kontekstu, pričaćemo o tome da li ljudi zaista istovremeno veruju da je koronavirus moćno biološko oružje koje treba da izvrši masovnu depopulaciju planete, ali i da samo izaziva običnu prehladu koja je namerno prenaplašena. Takođe ćemo razmotriti psihološke faktore koji su povezani sa ovom tendencijom verovanja u oprečne teorije zavere, a potom i implikacije te tendencije po naše razumevanje zavereničkog sistema uverenja.

Nakon toga ćemo prikazati i rezultate istraživanja koje je agencija IPSOS Srbija sprovedla na uzorku reprezentativnom za punoletnu populaciju Srbije – razgovaraćemo o tome u kojoj meri su kovid-19 teorije zavere i verovanje u moć prirodnog imuniteta za borbu protiv koronavirusa prisutni u našoj populaciji, kako su povezani sa poverenjem u nauku i na kraju kako oblikuju spremnost na vakcinaciju i upražnjavanje pseudonaučnih praksi u cilju zaštite od koronavirusa.